

Kotona & muualla Vaihto-opiskelijoiden tukeminen etäältä

Yhteenveto ja suositukset

1. Johdanto

Opiskelijoiden, opettajien ja muun henkilökunnan liikkuvuus on aina ollut tärkeä osa korkeakoulujen toimintaa. Se myös vaikuttaa niin korkeakoulujen kuin päätöksentekijöidenkin toiminnan suunnitteluun yhä enenevässä määrin. Opiskelijaliikkuvuuden ja korkeakoulujen välisten vaihto-ohjelmien tärkeys onkin entisestään kasvussa.

Fyysisellä liikkuvuudella viitataan usein opiskelijoihin ja opettajiin, jotka rajatuksi aikaa ”fyysisesti” siirtyvät toiseen korkeakouluun joko opiskelemaan tai opettamaan. Vaihtoehtoja fyysiseen liikkuvuuteen on monia, ja erilaiset vaihto-ohjelmat (mm. Erasmus, Erasmus Mundus, Tempus, Ceepus ja Nordplus) ovatkin niistä tavallisimpia.

Käsite virtuaaliliikkuvuus tuli tunnetuksi 1990-luvun lopulla, kun yhä enenevässä määrin alettiin puhua korkeakoulujen kansainvälistymisestä sekä etä- ja verkko-opetuksesta. Elearningeuropa.info –portaali määrittelee virtuaaliliikkuvuuden seuraavasti: ”Tieto- ja viestintäteknikan (TVT) hyödyntäminen, jotta saavutettaisiin samat edut kuin fyysisessä liikkuvuudessa, mutta ilman tarvetta matkustaa”. Edellä mainittu määritelmä kuvastaa hyvin virtuaaliliikkuvuuden eri elementtejä. Se toisaalta kannustaa korkeakouluja koulutuksen kansainvälistämiseen ja yhteistyöhön muiden korkeakoulujen kanssa. Toisaalta se myös kannustaa hyödyntämään tieto- ja viestintäteknikkaa osana korkeakoulujen tarjoamaa opetusta.

Virtuaaliliikkuvuus voi täydentää tai korvata opiskelijoiden ja opettajien fyysistä liikkuvuutta. Ennen kaikkea se nähdään kuitenkin perinteisiä liikkuvuusohjelmia tukevana tekijänä – niin varsinaisen vaihdon aikana kuin sitä ennen ja sen jälkeenkin. Sen sijaan monimuotoisesta liikkuvuudesta puhutaan silloin, kun halutaan yhdistää sekä fyysinen että virtuaaliliikkuvuus ja maksimoida näiden molempien edut.

Tähän monimuotoiseen liikkuvuuteen perehdyttiin myös Euroopan komission Socrates Minerva –ohjelman alaisuudessa toteutetussa VM-BASE (Virtual Mobility Before and After Student Exchanges) –projektissa. Projektiin osallistui useita eurooppalaisia korkeakouluja, verkostoja ja opiskelijajärjestöjä. Päättävänä oli selvittää kuinka opiskelijat ja opettajat voivat hyödyntää monimuotoista liikkuvuutta tehostaakseen fyysistä liikkuvuutta ja siitä saatuja kokemuksia.

Seuraavassa käymme läpi projektin pääkohdat sekä annamme projektissa nousseiden teemojen pohjalta suosituksia, joista on toivottavasti hyötyä kaikille vaihdon osapuolille.

2. Vaihto-opiskelijoiden virtuaaliset tuki- ja ohjauspalvelut

Projektin aluksi halusimme kartoittaa nykyisten (Erasmus) vaihto-opiskelijoiden virtuaalisia tukitoimenpiteitä. Selvityksessä keskityttiin lähinnä seuraaviin teemoihin: vaihto-opiskelijoiden saatavilla oleva tieto, opiskelijavalinta, joustavat arviointimenetelmät, kielellinen ja kulttuurivalmennus, verkko-ohjaus sekä vaihdon arviointi ja palaute. Tietoa kerättiin sekä jo olemassa olevaa kirjallisuutta hyödyntäen että lähettämällä kyselyt kaikkiin VM-BASE -projektin partnerikorkeakouluihin.

Selvitys osoitti, että lähtevien ja saapuvien vaihto-opiskelijoiden tukemisessa ja heille suunnatuissa palveluissa on melkoisia eroavaisuuksia. Yleisesti ottaen saapuviin opiskelijoihin kiinnitetään huomattavasti enemmän huomiota kuin lähteviin opiskelijoihin. Myös korkeakoulujen välillä on havaittavissa suuria eroja.

Sekä organisaation koko ja rakenne että vaihto-opiskelijoiden määrä vaikuttivat siihen, kuinka opiskelijoita voitiin tukea. Pienemmillä korkeakouluilla, joilla on myös vähemmän vaihto-opiskelijoita, on paremmat edellytykset tukea opiskelijoita ja kokeilla uusia aktiviteetteja kuin suuremmilla, paljon vaihto-opiskelijoita omaavilla korkeakouluilla. Rakenteelliset erot näkyivät pääasiassa taas ammatillisesti suuntautuneiden ja akateemisesti suuntautuneiden korkeakoulujen välisinä eroina. Ammatillisesti suuntautuneet korkeakoulut ovat joustavampia erilaisten aktiviteettien suhteen ja pystyvät tarjoamaan henkilökohtaisempaa tukea ja opastusta opiskelijoilleen. Toisaalta myös niiden vaihto-ohjelmat ovat rajatumpia.

Korkeakoulujen verkkosivut ovat olennainen työkalu korkeakoulujen välittäessä tietoa ja markkinoidessa itseään. Oikea-aikaisen, riittävän ja asianmukaisen tiedon välittäminen voi kuitenkin usein olla puutteellista etenkin opiskelijoiden näkökulmasta. Myös englanninkielisen tiedon puute koettiin joskus hyvinkin ongelmallisena.

Opiskelijavalinta on yleensä lähettävän korkeakoulun tehtävä. Tärkeimpiä valintakriteerejä ovat akateeminen tausta, opintomenestys, luonne ja persoonallisuus sekä motivaatio. Joskus valinta saattaa kuitenkin perustua puhtaasti opintomenestykseen. Opiskelijat, joilla motivaatiota riittäisi, mutta jotka ovat opinnoissaan menestyneet huonommin, saattavat näin ollen jäädä tämän tärkeän vaihto-opiskelukokemuksen ulkopuolelle.

Kielellisen ja kulttuurivalmennuksen taso sekä verkko-ohjauksen saatavuus vaihtelevat myös suuresti korkeakoulujen välillä. Kielikokeet tai muu

kielitaidon osoittaminen on myös harvinaista. Vain yksi tutkimukseen osallistuneista korkeakouluista ilmoitti vaativansa saapuvilta vaihto-opiskelijoilta kielitodistuksen osoittamaan riittävää englannin kielen taitoa. Vaihdon jälkeinen tuki ja erilaiset virtuaaliset työkalut koetaan monissa korkeakouluissa riittämättöminä. Opiskelijat usein unohdetaan varsinaisen vaihdon jälkeen, vaikka tukea ja opastusta tarvittaisiin myös tässä vaiheessa. Opintojen tunnustaminen, kotiinpaluun tukeminen ja niin sanottu käänteinen kulttuurishokki sekä vaihdon arviointi ja palautteenkerääminen ovat kaikki prosesseja, jotka vaativat vielä kehittämistä. Myös vaihtoehtoisia arviointimenetelmiä tulisi hyödyntää entistä enemmän.

3. Opiskelijoiden ja opettajien tarpeet

Seuraavaksi halusimme kartoittaa mitä tarpeita opiskelijoilla ja opettajilla toisaalta on vaihto-opiskelun eri vaiheissa (valmistava vaihe, ennen vaihto-opiskelua, vaihto-opiskelun aikana ja vaihto-opiskelun jälkeen). Opiskelijoiden tarpeita tarkasteltiin kokonaisuutena, kun taas opettajien tarpeet oli jaettu kahteen eri ryhmään: opettajien tarpeet koskien lähteviä vaihto-opiskelijoita ja opettajien tarpeet koskien saapuvia vaihto-opiskelijoita. Tietoa kerättiin sekä jo olemassa olevaa kirjallisuutta ja tietolähteitä hyödyntäen että erilaisin kyselyin ja haastatteluin.

Selvityksemme vahvisti sen, että opiskelijoiden motivaatio ja syy lähteä vaihtoon vaihtelee melkoisesti, mikä on syytä ottaa huomioon myös opiskelijoiden tarpeita tarkasteltaessa. Erasmus-opiskelijat ovat yleisesti ottaen vähemmän akateemisesti suuntautuneita kuin muut vaihto-opiskelijat. Uusien ihmisten tapaaminen, kielen oppiminen sekä vieraassa maassa ja kulttuurissa eläminen ovat sen sijaan tärkeitä Erasmus-opiskelijoille.

Oikea-aikaisen, riittävän ja asianmukaisen tiedon saanti koettiin tärkeäksi sekä opiskelijoiden että opettajien keskuudessa. Molemmat myös kokivat, että yhteydenpito ja erilaiset aktiviteetit ennen vaihtoa voisivat olla mielekkäitä. Erityisesti opettajat halusivat oppia tuntemaan uudet vaihto-opiskelijat jo ennen heidän saapumistaan. Vaihdon jälkeiseen yhteydenpitoon oli tarjolla erilaisia alumnijärjestöjä. Opiskelijoiden kiinnostus kaikenlaista alumnitoimintaa kohtaan tuntui kuitenkin vähäiseltä. Henkilökohtaista yhteydenpitoa muihin (vaihto-)opiskelijoihin arvostettiin sen sijaan enemmän. Kotikorkeakoulun tuki ja ohjaus vaihdon aikana on myös tärkeää monille vaihto-opiskelijoille. Nykyisellään ohjauksen ja tuen taso koetaan kuitenkin

varsin riittämättömänä. Opiskelijoilla on vaihdon aikana usein tunne, että he joutuvat pärjäämään täysin omillaan ja että 'kukaan ei välitä'. Näin ollen yhteydenpito kotikorkeakoulun kanssa voi joillekin opiskelijoille olla hyvinkin tärkeää ja siihen tulisi myös kiinnittää enemmän huomiota.

Myös kielellistä ja kulttuurivalmennusta tunnutaan arvostettavan sekä opiskelijoiden että opettajien keskuudessa. Kulttuuri- ja/tai käänteisestä kulttuurishokista kuitenkin harvoin puhutaan. Myös opiskelijoille tarjottava kielellinen valmennus on vähäistä. Opettajat harmittelevatkin, että opiskelijoiden kielitaito ei aina ole odotetulla tasolla, mikä saattaa pahimmassa tapauksessa hidastaa opintojen etenemistä.

On myös syytä kiinnittää huomiota siihen tosiseikkaan, että opiskelijat todella lähtevät vaihtoon myös opiskellakseen. Valta-osa sekä opiskelijoiden että opettajien tarpeista liittyikin tavalla taikka toisella opiskeluun. Opintojen tunnustaminen, arviointi ja vaihto-opiskelijoille tarjottavien kurssien saatavuus olivat sekä opiskelijoiden että opettajien suurimpia huolenaiheita. Myös opiskelijoiden pääsy korkeakoulujen sisäisiin palveluihin ja järjestelmiin koettiin nykyisellään riittämättömänä.

4. Erilaisten tuki- ja ohjauspalveluiden pilotointi

4.1 Vaihto-opiskelijoiden tukeminen etäältä

Muun muassa korkeakoulujen voimakkaasta kansainvälistymisestä, kansainvälisistä opetusmenetelmistä ja osa-aikaisesta opiskelusta johtuen opiskelijoiden verkko-ohjaukselle tuntuu olevan koko ajan entistä enemmän kysyntää. Tämä pätee erityisesti vaihto-opiskelijoihin, joiden tukeminen etäältä on pääasiassa mahdollista vain tieto- ja viestintäteknikkaa hyödyntämällä.

Mistä etä- tai verkko-ohjauksessa (e-coaching) on sitten oikein kysymys? VM-BASE -projektin yhteydessä termi määriteltiin seuraavasti: Verkko-sana (e-) viittaa ohjauksen sähköisyyteen ja siihen, että tuki ja ohjaus toteutetaan tekniikkaa hyödyntäen. Ohjauksella (coaching) viitataan vuorostaan henkilökohtaiseen neuvontaan, jota etenkin vaihto-opiskelijat kaipaavat vaihdon eri vaiheissa. Inhimillisten tekijöiden huomioiminen osana verkko-ohjausta onkin äärimmäisen tärkeää.

Tieto- ja viestintäteknikkaan pohjautuva ohjaus ja tuki muuttaa sekä opettajan että opiskelijan roolia: asiantuntijasta/opettajasta tulee prosessin

ohjaaja/tukija. Kyse ei siis ole niinkään tiedon siirrosta vaan asiayhteyksien luomisesta. Opettajien lisäksi verkko-ohjaus onnistuu myös esimerkiksi Erasmus-koordinaattoreilta tai vaikka opiskelutovereilta. Toisaalta verkko-ohjaus myös edellyttää erilaisten poikkitieteellisten taitojen hallintaa. Tämän projektin yhteydessä halusimme nostaa esille neljä näkökulmaa: teknologinen, organisatorinen, sisällöllinen ja sosiaalinen. Ensinnäkin kaikkien sidosryhmien on oltava perehtyneitä käytettävään teknologiaan. Heille on tarjottava käyttötukea, minkä lisäksi varsinaiset oppimisprosessit on oltava hyvin suunniteltuja, erilaiset aktiviteetit mietittyinä ja aikataulu sovittuna. Myös pedagoginen näkökulma on otettava huomioon: ohjaajan on oltava asioihin hyvin perehtynyt sekä sosiaalisesti että sisällöllisesti, ja osattava myös antaa monipuolista palautetta opiskelijoille. Seuraavaksi esittelemme kaksi pilottikurssia, jotka toteutettiin VM-BASE –projektin partnerikorkeakouluissa. Molemmissa ‘monimuoto’-kursseissa keskityttiin lähtevien vaihto-opiskelijoiden verkko-ohjaukseen vaihdon eri vaiheissa.

Pilotti: “Kansainvälisty” – Laurea-ammattikorkeakoulu

Laurea-ammattikorkeakoulu tarjoaa opiskelijoilleen monia vaihtoehtoja suorittaa opintoja ulkomailla. Vaihto-opiskelijoita tuetaan tarjoamalla muun muassa ”vaihtoon valmentavia” kursseja sekä perinteisin menetelmin että verkossa. Lisäksi Laurean kv-koordinaattorit ja opetushenkilökunta sekä isäntäkorkeakoulut tukevat vaihto-opiskelijoita.

Uuden valmennuskurssin suunnittelu aloitettiin Laureassa tammikuussa 2007. Tavoitteena oli toteuttaa kurssi, joka alkaisi ennen vaihtoon lähtöä ja päättyisi vasta sen jälkeen. Myös vaihdon aikainen tuki sekä yhteydenpito ei vain opettajatutoreihin mutta myös muihin vaihto-opiskelijoihin koettiin tärkeäksi. “Kansainvälisty” –pilottiyksikkö käynnistyi toukokuussa 2007, ja ensimmäiset opiskelijat otettiin pilottiin mukaan jo syyslukukaudella 2007. Toinen kierros toteutettiin kevätlukukaudella 2008. Tavoitteena oli, että opiskelijat saattoivat jakaa ajatuksiaan interaktiivisessa keskustelufoorumissa vaihdon eri aikoina. Lisäksi heillä oli mahdollisuus verkko-ohjaukseen ja –tukeen vaihdon aikana. Kurssin suorittamiseksi opiskelijoiden oli myös suoriuduttava erinäisistä tehtävistä. Pilotti toteutettiin pääasiassa Optima -verkko-oppimisympäristössä. Kurssista saatu palaute oli erinomaista.

Pilotti: Virtuaali-ikkuna ulkomaanopintoihin – Tarton yliopisto

Vuosittain noin 300 – 400 Tarton yliopiston opiskelijaa hyödyntävät yliopiston tukipalveluita valmentautuakseen omaa vaihtoa varten. Virtuaali-ikkuna

ulkomaanopintoihin – verkkokurssi toteutettiin jo olemassa olevia tietolähteitä hyödyntäen. Myös senhetkiset vaihto-opiskelijat osallistuivat kurssille jakaen kokemuksiaan ja käytännön vinkkejä.

Kurssi toteutettiin WebCT:ssä (Web Course Tools), joka on yliopiston pääasiallinen verkko-oppimisympäristö. Hallinnollinen ja kehittämisvastuu kurssista oli kansainvälisillä opiskelijapalveluilla, kun taas niin kutsutut kv-neuvojat huolehtivat varsinaisesta opiskelijoiden ohjauksesta sekä tiedon lisäämisestä ympäristöön.

Ensimmäiset opiskelijat aloittivat kurssilla helmikuussa 2008. He olivat opiskelijoita, joiden oma vaihto oli vasta edessä. Lisäksi yliopisto pyysi jo vaihdossa olevia opiskelijoita aktiivisesti osallistumaan ja olemaan mukana kesäkuun 2008 loppuun asti (kahden pilottikierroksen ajan).

Opiskelijoilta saatu palaute oli positiivista. Erityisesti kiitosta sai interaktiivinen keskustelufoorumi, jossa opiskelijat saattoivat jakaa kokemuksiaan ja käytännön vinkkejä. Myös kurssimateriaali oli helposti saatavilla. Opiskelijapalveluissa koettiin, että vaihto-opiskelijoiden henkilökohtaisen ohjauksen tarve oli kurssin myötä vähentynyt.

4.2 Virtuaaliliikkuvuus ennen vaihtoa

Edellä kuvatut pilotit ovat kuitenkin vain muutamia esimerkkejä siitä, kuinka vaihto-opiskelijoita voidaan paremmin valmentaa tulevia kokemuksia varten. Ja vaikka hyödyt ovat mitä ilmeisimpiä (opettajat hyötyvät paremmin valmistautuneista opiskelijoista, ja opiskelijat itse ovat fokuoituneempia ja tuotteliaampia varsinaisen vaihdon aikana), varsinaisia kursseja, työkaluja tai menetelmiä vaihto-opiskelijoiden valmentamiseksi ei vielä tänäkään päivänä juuri ole.

Halusimmekin VM-BASE:ssa nostaa tämän asian esille toteuttamalla useita pilotteja eri osa-alueilla: perehdytys (orientation guidelines), esivalinta (pre-selection tests) ja valmennus (preparative courses). Seuraavassa esittelemme lyhyesti näitä pilotteja.

4.2.1 Perehdytys

Opiskelijat eivät useinkaan saa riittävästi tietoa ennen vaihtoon lähtöä. Tämä koskee niin käytännön kuin opintoasioita. Seuraavat kolme pilottia esittelevät eri menetelmiä, kuinka tietoa voidaan paremmin jakaa uusille vaihto-opiskelijoille ja kuinka heidät voidaan paremmin perehdyttää tulevaa varten.

Pilotti: Virtuaalinen kaveritoiminta – Katholieke Hogeschool Leuven (KHLeuven)

Tämä pilotin päätavoitteita oli toisaalta opiskelijoiden vaihto-opiskeluun liittyvien tarpeiden kartoittaminen ja toisaalta isäntäkorkeakoulun opiskelijoiden aktivoiminen kyseiseen toimintaan. Käytännössä siis KHLeuveniin saapuville vaihto-opiskelijoille etsittiin kv-koordinaattorin toimesta kaveri (buddy) paikallisista opiskelijoista, joihin he pääsivät tutustumaan jo ennen vaihdon alkua.

Pilotin ensimmäinen kierros toteutettiin lokakuun 2006 ja helmikuun 2007 aikana pääasiassa sähköpostia hyödyntäen. Vuotta myöhemmin toteutettiin toinen kierros. Sähköpostin lisäksi opiskelijoita kannustettiin käyttämään myös muita virtuaalisia työkaluja, kuten Skypea ja MSN:ää.

Virtuaalinen kaveritoiminta helpotti uusien opiskelijoiden integroitumista, minkä lisäksi tiedon saanti koettiin huomattavasti paremmaksi. Saapuvat opiskelijat kokivat itsensä itsevarmemmiksi ja paremmin huolehdituiksi etenkin ennen vaihtoa ja sen alussa. Toisaalta myös vaihto-opiskelijoiden ”kaverit” kokivat hyötyvänsä toiminnasta (kotikansainvälistyminen) kuin myös kansainväliset opiskelijapalvelut, opettajat ja koko korkeakoulu.

Pilotti: TKK-multimediaesitys ja virtuaaliset opiskelijahaastattelut – Teknillinen korkeakoulu (TKK)

Tämä pilotti toteutettiin TKK:n Kansainvälisten asioiden toimiston, Viestinnän ja Koulutuskeskus Dipolin yhteistyönä lukuvuonna 2007 - 2008. Pilotti koostui kahdesta osasta: TKK-multimediaesityksestä sekä viidestä videoidusta opiskelijahaastattelusta. Niiden tarkoituksena oli toisaalta jakaa tietoa TKK:sta visuaalisin keinoin (multimediaesitys) sekä tarjota opiskelijoille mahdollisuus kuulla ja jakaa vaihtokokemuksia (opiskelijahaastattelut). Multimediaesitys on saatavilla sekä DVD:nä että TKK:n nettisivuilla. Sen sijaan opiskelijahaastattelut päätettiin laittaa ylioppilaskunnan nettisivuille.

Yleisesti ottaen opiskelijoiden antama palaute oli varsin positiivista. Tiedon jakaminen visuaalisin keinoin koettiin hyvänä. Opiskelijoiden videolla jakamat kokemukset koettiin omakohtaisina ja rehellisinä, eräänlaisina visuaalisina blogeina. Multimediaesityksessä oli sen korkean teknisen tason ansiosta ainesta myös markkinointimateriaaliksi.

Pilotti: Virtuaalinen kokemustenvaihto – Länsi-Unkarin yliopisto, Geoinformatiikan laitos

Opiskelijoiden motivaatio ja tiedon saatavuus ovat merkittäviä tekijöitä puhuttaessa opiskelijaliikkuvuudesta ja sen lisäämisestä korkeakouluissa. Tässä yhteydessä myös muiden opiskelijoiden kokemukset ja vinkit ovat tärkeässä

roolissa. Kuka voisikaan tietää asioista paremmin kuin joku, joka on jo kerran kokenut vastaavaa.

Aiemmin laitoksen opiskelijat kirjoittivat vaihtonsa jälkeen vaihtoraportin, jossa he kertoivat kokemuksistaan. Raportit olivat sisällöltään kuitenkin melko suppeita keskittyen lähinnä vain muutamisiin aihealueisiin. Näin ollen päätettiin ottaa verkkotyökalut avuksi, ja opiskelijat kirjoittivatkin kokemuksistaan jo vaihdon aikana virtuaalisiin päiväkirjoihin ja blogeihin. Tämä mahdollisti myös tiedon kategorisoinnin, kun opiskelijat tekivät kirjoituksiinsa tageja.

Lopulta kaikkien blogikirjoitusten pohjalta koostettiin eräänlainen liikkuvuusopas verkkoon, jota kaikki vaihto-opiskelijat saattoivat täydentää ja päivittää tarpeen mukaan. Kategorisointi (tagit) mahdollisti myös sen, että ne opiskelijat, jotka vasta suunnittelivat vaihtoon lähtöä, löysivät tarvitsemansa tiedon helposti. Opas on vielä toistaiseksi melko uusi palvelu, mutta jo nyt se on saanut paljon positiivista palautetta käyttäjiltään.

4.2.2 Esi- ja opiskelijavalinta

Myös erilaiset testit ja työkalut oman osaamistason arviointiin ennen vaihtopintoja vieraassa korkeakoulussa voivat muodostaa osan vaihdon etukäteisvalmisteluista. Etenkin opettajien näkökulmasta on tärkeää, että opiskelijat omaavat riittävät tiedot ja taidot suoriutuakseen opinnoista isäntäkorkeakoulussa. Myös opiskelijavalinta voidaan toteuttaa sähköisesti, esimerkiksi webkonferenssina. Tämä mahdollistaa sekä hakijan osaamistason että tämän kieli- ja sosiaalisten taitojen testaamisen.

Pilotti: Virtuaalinen opetus- ja arviointityökalu – Leuvenin katolinen yliopisto (K.U.Leuven), Kinesiologian ja kuntoutustieteiden tiedekunta

Master in Physiotherapy on kaksivuotinen englanninkielinen maisterinohjelma K.U.Leuvenissa, Kinesiologian ja kuntoutustieteiden tiedekunnassa. Ohjelma on suunnattu kansainvälisille kinesiologian opiskelijoille, joilla on jo kandidaatin tutkinto. Kokemukset ovat kuitenkin osoittaneet, että opiskelijoiden taso vaihtelee suuresti.

Tästä johtuen K.U.Leuvenissa päätettiin kehittää työkalu, jonka avulla opiskelijat voisivat testata ja parantaa omaa osaamistaan ennen ohjelman alkua. Toledo -verkko-oppimisympäristöön perustettiin aiheeseen liittyvä kurssi, joka toimi samalla sekä virtuaalisena oppimis- että testityökaluna.

Kurssi sai positiivista palautetta niin opiskelijoilta kuin K.U.Leuvenin opetushenkilökunnalta. Opiskelijat kokivat, että kurssin käytyään he tiesivät, minkälaisia tietoja ja taitoja heiltä odotetaan. Kurssi oli vapaaehtoinen kaikille

saapuville opiskelijoille, ja siihen oli mahdollista ottaa osaa jo hyvissä ajoin ennen opintojen alkua.

4.2.3 Valmennus

Viimeiseen ryhmään kuuluivat erilaiset valmentavat/valmistavat kurssit. VM-BASE:ssa keskityimme erityisesti seuraaviin kursseihin: kielikurssit (isäntämaan kieli), kulttuurikurssit (isäntämaan kulttuuri ja historia, sekä isäntäkorkeakoulun organisaatio ja akateemiset perinteet), ja digitaalisen luku- ja kirjoitustaidon kurssit (jos erityisiä TVT-järjestelmiä, kuten erilaisia verkko-oppimisympäristöjä). Vaikka erilaisia valmentavia kursseja onkin jo olemassa, harvat niistä ovat kuitenkaan vaihto-opiskelijoiden saatavilla verkossa.

Pilotti: Monikielinen selviytymispaketti – Länsi-Unkarin yliopisto, Geoinformatiikan laitos

Geoinformatiikan opinnot edellyttävät hyvää teknisen sanaston hallintaa. Länsi-Unkarin yliopistossa, Geoinformatiikan laitoksella päätettiin käynnistää pilotti, jonka avulla voitaisiin kehittää tulevien vaihto-opiskelijoiden ammatillista kielitaitoa. Pilotissa keskityttiin sekä saapuvien opiskelijoiden unkarin kielen taidon että lähtevien opiskelijoiden saksan ja englannin kielen taidon parantamiseen. Kurssi siis toteutettiin kaiken kaikkiaan kolmella kielellä.

Kurssin oppimisympäristönä käytettiin Moodlea, mutta varsinainen työskentely tapahtui kuitenkin wikissä, jossa kaikki opiskelijat saattoivat osallistua artikkelien (alan termit ja käsitteet sekä niiden selitykset) kirjoittamiseen ja muokkaamiseen. Moodlen avulla opiskelijat saattoivat myös käydä keskusteluja eri foorumeissa sekä antaa palautetta kurssista. Selkeät ohjeet wiki-työskentelyyn sekä opettajan jatkuva ohjaus olivat tärkeitä tekijöitä kurssin onnistumisen kannalta.

Ensimmäinen pilottikierron toteutettiin helmikuussa 2008 neljän Erasmus-opiskelijan kanssa. Heinäkuussa 2008 käynnistettiin seuraavat rinnakkaiskierrokset. Toisessa keskityttiin englannin, unkarin ja saksan, ja toisessa englannin ja venäjän kieliin. Jälkimmäinen oli suunnattu erityiselle ryhmälle kazakstanilaisia ja tadjikistanilaisia opettajia Tempus-ohjelman puitteissa.

4.3 Virtuaaliliikkuvuus vaihdon jälkeen

Opiskelijoiden tuki ja ohjaus ei ole tärkeää vain ennen vaihtoa mutta myös sen jälkeen. Paluun jälkeisten aktiviteettien tarkoitus on saada palautetta niin opiskelijoilta kuin opettajilta heidän kokemuksistaan, sekä ylläpitää syntyneitä verkostoja. Seuraavaksi esittelemme pilotteja kahden seuraavan pääteeman alla: verkkotentit ja –kokeet sekä vaihto-opiskelijoiden etäarviointi, ja virtuaalinen alumnitoiminta.

4.3.1 Verkkotentit ja –kokeet sekä etäarviointi

VM-BASE:n tavoitteena oli hyödyntää jo olemassa olevia työkaluja niin kotikielisin isäntäkorkeakouluissa vaihto-opiskelun (virtuaaliseen) evaluointiin. Samat työkalut soveltuvat myös sisäiseen työskentelyyn, kun opiskelija on esimerkiksi reputtanut tentin tai tarvitsee apua projektityön viimeistelyssä.

Pilotti: Virtuaalinen palaute- ja tietojärjestelmä – Laurea-ammattikorkeakoulu

Tämän pilotin tarkoituksena oli kehittää Laurean vaihto-opintoihin liittyvää palautejärjestelmää siten, että se paremmin kuvastaisi vaihto-opiskelijoiden todellisia kokemuksia. Lisäksi sen avulla haluttiin tarjota tietoa tuleville vaihto-opiskelijoille mielekkäällä ja hyödyllisellä tavalla.

Aiemmin kaikilta vaihto-opiskelijoilta kerättiin palautetta verkkokyselyn kautta. Kysely sisälsi sekä monivalinta- että avoimia kysymyksiä. Lisäksi opiskelijat saivat kirjoittaa lyhyen raportin vaihdostaan. Raportit julkaistiin tietokannassa, joka oli avoin kaikille opiskelijoille sekä henkilökunnalle. Tämä ei kuitenkaan tuntunut palvelevan uusia vaihto-opiskelijoita halutulla tavalla, ja näin ollen tammikuussa 2008, joukko kv-koordinaattoreita ja vaihdosta palanneita opiskelijoita lähtivät suunnittelemaan uutta järjestelmää.

Ryhmä päätti pistää pystyyn interaktiivisen kartan (Google Maps), joka esittäisi kaikki Laurean vaihtokohteet opiskelijoiden kokemuksilla ja pienillä tietopaketeilla täydennettyinä. Tätä varten käytettiin mahdollisimman paljon kuvia, lyhyitä videonpätkiä ja linkkejä. Tietoa kerättiin jo olemassa olevista tietolähteistä sekä entisiltä vaihto-opiskelijoilta. Uusi järjestelmä on saanut runsaasti positiivista palautetta.

Pilotti: Tenttiakvaario – Teknillinen korkeakoulu (TKK)

Tenttiakvaario on tila, jossa opiskelija voi haluamanaan ajankohtana käydä suorittamassa tentin, jonka opettaja on etukäteen tallentanut tenttijärjestelmään. Tenttiakvaariotilassa on tavallisesti asianmukaisella

ohjelmalla ja (rajoitetulla) verkkoyhteydellä varustettu tietokone sekä tallentava videokamera.

Tämän pilotin tarkoituksena oli selvittää tenttiakvaarion soveltuvuutta TKK:lla. Lisäksi halusimme kartoittaa sen mahdollisuuksia tarjota joustavia opiskelumahdollisuuksia myös lähteille ja saapuville vaihto-opiskelijoille. Olisiko tenttejä ja kokeita mahdollista suorittaa myös muille (ulkomaisille) korkeakouluille?

Pilotti toteutettiin yhteistyössä TKK:n Maanmittauksen osaston, pääkirjaston, Opetuksen ja opiskelun tuen, Kielikeskuksen ja ylioppilaskunnan kanssa. Pilotti toteutettiin lukuvuoden 2007 – 2008 aikana, jolloin tenttiakvaario sijaitsi fyysisesti TKK:n pääkirjastossa. Kaiken kaikkiaan kahdeksan kurssia ja viisi tentaattoria osallistui pilottiin. Lisäksi opiskelijoiden oli mahdollista kirjoittaa kypsyysnäytteitään tenttiakvaariossa.

Pilotin aikana kerättiin palautetta kaikilta pilotin osapuolilta (opiskelijat, opettajat ja kirjaston henkilökunta). Tenttiakvaarion katsottiin soveltuvan kaikille kurssille, mutta etenkin monivalinta- ja/tai esseekysymyksiä sisältäviin tentteihin ja kokeisiin. Matemaattisten tehtävien ja niiden ratkaisemisen kanssa oli tosin jonkin verran haasteita, eikä teknisiltäkään ongelmilta voitu täysin välttyä.

Toisaalta opiskelijat arvostivat suuresti tenttiakvaarion tarjoamaa joustavuutta, yksityisyyttä ja tenttien teon helppoutta. He olivat myös kirjastohenkilökunnan ohella halukkaita jatkamaan sen käyttöä. Sen sijaan opettajat kokivat tenttiakvaarion enemmän ylimääräisenä opiskelijoille tarjottavana palveluna, ei niinkään vakiintuneena tenttimisjärjestelmänä.

Pilotti: Suullisten tenttien tukeminen etäältä Master of European Social Security -ohjelmassa – Leuvenin katolinen yliopisto (K.U.Leuven)

Master of European Social Security on Leuvenin katolisen yliopiston tarjoama ohjelma joka yhdistää sekä perinteisiä että virtuaalisia oppimismenetelmiä. Ohjelman alussa (lokakuussa) opiskelijat saapuvat ensin Leuveniin 2. viikoksi, palaavat sitten kotimaahansa, ja lopuksi (huhtikuussa) saapuvat vielä kerran Leuveniin.

Kotimaassa suoritettavien opintojen aikana opiskelijat saavat verkko-ohjausta ja –tukea opettajilta. Tenttien ja kokeiden suorittamiseksi on olemassa erilaisia vaihtoehtoja: opiskelijat voivat joko suorittaa tenttejä verkossa, jolloin heillä on myös mahdollisuus käyttää kirjaa apunaan; he voivat tehdä myös kirjallisia kokeita etäältä, mutta valvotussa tilassa tai sitten he voivat suorittaa suullisia tenttejä paikan päällä Leuvenissa.

Lukuvuonna 2007 – 2008 järjestäjillä tuli kuitenkin tarvetta järjestää suullisia tenttejä etäältä. Näin ollen tammikuussa 2008 erään kurssin tentit järjestettiin ensimmäistä kertaa webkonferenssina (FlashMeeting). Kokemukset olivat positiivisia, ja laatu vastaava kuin perinteisissä suullisissa tenteissä. Toisaalta mahdollisuus tentin nauhoittamiseen ja täten myös sen uudelleen läpikäyntiin koettiin erityisinä etuina.

Webkonferensseina suoritettavat tentit sopivat parhaiten pienille ryhmille, sillä niiden järjestäminen vaatii sekä aikaa että henkilökuntaa. Opiskelijoilta ja opettajilta menee helposti myös aikaa uuden järjestelmän totutteluun, eikä erilaisilta teknisiltä ongelmiltakaan voida aina välttyä.

4.3.2 Virtuaalinen alumnitoiminta

Yksi tämän projektin tehtävistä oli myös kartoittaa opiskelijoiden ja opettajien verkostoitumis- ja yhteistyömahdollisuuksia kansainvälisen liikkuvuuden jälkeen. Erilaisten tapauskuvausten avulla pyrimmekin vastaamaan muun muassa seuraaviin kysymyksiin: Ketkä ovat alumneja? Miten he profiloituvat? Mistä he ovat kiinnostuneita? Miksi he haluavat verkostoitua? Miten tieto- ja viestintätekniikka (TVT) voi auttaa? Millaisia haasteita toiminta sisältää? Mitkä ovat kriittiset menestystekijät? Lisäksi annamme suosituksia virtuaalisen alumnitoiminnan käynnistämiseksi ja ylläpitämiseksi.

Alumnilla tarkoitetaan yleensä jossakin oppilaitoksessa aiemmin opiskellutta henkilöä. Sana alumni on alun perin monikkomuoto latinankielisestä sanasta alumnus, joka tarkoittaa suojattia, kasvattia tai oppilasta. Alumnitoiminnalla tarkoitetaan näille henkilöille järjestettävää toimintaa, ja sen tavoitteena voi olla esimerkiksi yhteyden säilyttäminen oppilaitoksen ja sen entisten oppilaiden välillä tai yhteyksien luominen alumnien välille. Alumnitoiminnalla on pitkät perinteet muun muassa Yhdysvalloissa ja Iso-Britannissa. Suomessa alumnitoiminta on yleistynyt lähinnä korkeakouluissa 1990-luvulta lähtien.

Virtuaalisella alumnitoiminnalla käsitämme alumneille järjestettävän toiminnan, missä eri osapuolien välinen vuorovaikutus tapahtuu pääasiassa erilaisten sähköisten viestimien, kuten internetin, välityksellä. Virtuaaliseen alumnitoimintaan osallistuvilla henkilöillä voi olla kokemusta sekä fyysisestä että virtuaalisesta liikkuvuudesta. Useimmille alumneille (virtuaalinen) alumnitoiminta tarjoaa mahdollisuuden kommunikointiin ja verkostoitumiseen muiden alumnien, entisten opettajien sekä oppilaitosten kanssa. Myös monet työnantajat puhuvat alumnitoiminnan puolesta.

Toisaalta alumnitoiminta ja sen organisoiminen ei ole myöskään täysin ongelmatonta. Eurooppalainen ”alumnikulttuuri” on vielä melko lapsen kengissä, minkä lisäksi alumnien tapa pitää yhteyttä ja kommunikoida on

muuttunut melkoisesti. Paljon puhuttu globalisaatio näkyy myös oppilaitosten sekä näiden opiskelijoiden ja alumnien arjessa. Viime vuosina on kuitenkin tapahtunut paljon kehitystä alumnitoiminnassa maailmanlaajuisesti. Yhtenä syynä tähän kehitykseen voidaan nähdä oppilaitosten ja muiden tahojen asenteiden muuttuminen sekä ymmärryksen kasvaminen. Toimivaa alumniverkostoa kun ei rakenneta yhdessä yössä.

Tässä selvityksessä olemme jakaneet alumnitoiminnan neljään eri kategoriaan riippuen siitä, kuka tai mikä taho toiminnasta vastaa: (1) Euroopan komissio, (2) oppilaitos tai muu vastaava taho, (3) käyttäjät tai (4) opiskelijajärjestö. Tapauskuvauksissa käsittelemme yksityiskohtaisemmin eri kategorioihin kuuluvia alumnijärjestöjä. Näitä ovat Erasmus Mundus Students and Alumni Association (EMA), Alumni for Europe (AfE), The OU Alumni, PoliAlumni, DAAD Alumni, Facebook ja MySpace, LinkedIn, Erasmus Student Network Alumni Society ja BEST AlumniNet.

Kansainvälistä alumnitoimintaa käynnistettäessä, on myös äärimmäisen tärkeää huomioida erityisesti seuraavat tekijät: strategia, kohderyhmä(t) ja infrastruktuuri. Toiminnan strategian luominen, kohderyhmien ja näiden tarpeiden kartoittaminen sekä toimivan infrastruktuurin kehittäminen ovat toiminnan sujumisen kannalta suorastaan avaintekijöitä. Virtuaalinen alumnijärjestö, joka on jatkuvasti jäseniensä tavoitettavissa, vaatii vahvaa sitoutumista myös sen kehittäjiltä. Ohjelman jatkuva ylläpito ja kehittäminen sekä sisällön valvonta ovat myös edellytys toiminnan jatkumiselle.

Pilotti: KHLeuvenin Erasmus-alumniverkosto – Katholieke Hogeschool Leuven (KHLeuven)

Vaikka KHLeuvenissa on aina panostettu alumnitoimintaan, ovat Erasmus-opiskelijat ja –alumnit jääneet kuitenkin vähemmälle huomiolle. Asiaan haluttiin muutos ja tammikuussa 2008 aloittikin toimintansa KHLeuvenin oma Erasmus-alumniverkosto. Verkostoa varten perustettiin Facebookiin oma ryhmä kaikille korkeakoulun Erasmus-alumneille. Sähköpostikutsuja lähetettiin kaikille senhetkisille ja entisille Erasmus-opiskelijoille viimeisten kahden vuoden ajalta.

Projekti otettiin hyvin vastaan ja ryhmä vaikuttikin aluksi suosituksi. Pian toiminta kuitenkin hiljeni, ja pilotti osoitti juuri sen, miksi virtuaalisten alumniverkostojen ylläpito on niin vaikeaa. Ja vaikka Facebookissa on toki omat etunsa ja se on työkalu, joka on ihmisten helposti saatavilla, on sillä myös omat heikkoutensa (muun muassa tiedon luotettavuus, ryhmän jäsenien aktiivisuus ja sen vaikutus ryhmän muuhun toimintaan sekä sosiaalisten

verkostojen arvaamattomuus ja toiminnan lyhytjänteisyys), jotka on syytä ottaa huomioon.

5. Pilottien arviointi

Pilotit ovat hyvä tapa tutustua erilaisiin palveluihin sekä toisaalta edistää niiden käyttöönottoa myös korkeakouluissa. Hyvä suunnittelu, toteutus ja arviointi sekä toiminnan kehittäminen arvioinnin pohjalta ovat avainasemassa, kun pilotin toiminta-ajatusta halutaan myöhemmin lähteä laajentamaan. Tämä oli myös periaatteena kaikissa VM-BASE –projektin piloteissa.

6. Suositukset

Edellä kuvattujen pilottien sekä erilaisissa tilaisuuksissa ja keskusteluissa nousseiden teemojen pohjalta, haluamme lopuksi esittää suosituksia vaihdon eri osapuolille. Etenkin projektin partnerikorkeakouluissa ja –verkostoissa haluttiin myös panostaa siihen, että virtuaali- ja monimuotoisesta liikkuvuudesta tulisi entistä enemmän organisaatioiden strategisia tavoitteita yksittäisten projektien sijaan.

6.1 Opiskelijat

Korkeakoulut voivat tarjota opiskelijoilleen monenlaisia virtuaalisia tai monimuotoisia tukitoimia ja –palveluita vaihdon eri vaiheissa. On kuitenkin välttämätöntä, että vaihto-opiskelijat ymmärtävät itse hyvän valmistautumisen tärkeyden sekä ovat proaktiivisia koko prosessin aikana.

Ennen vaihtoon lähtöä:

- Aloita valmistelut hyvissä ajoin (vähintään puolta vuotta ennen suunniteltua vaihtoajankohtaa). Tee muistilista. Tutustu myös muiden vaihto-opiskelijoiden kokemuksiin ja jaa omiasi erilaisilla foorumeilla, nettisivuilla ja blogeissa;
- Tutustu oman kotikorkeakoulusi sekä kohdemaan nettisivuihin;

- Jos mahdollista, tutustu isäntäkorkeakoulusi opiskelijoihin ja/tai opiskelijajärjestöihin jo ennen vaihtoon lähtöä. Hyvä tapa lähteä liikkeelle ovat esimerkiksi Internetin sosiaaliset verkostot. Selvitä myös, jos isäntäkorkeakoulussasi järjestetään (virtuaalista) kaveritoimintaa ulkomaalaisille opiskelijoille;
- Tutustu isäntämaan ja/tai -korkeakoulun kieleen. Jos mahdollista, ota osaa koti- tai isäntäkorkeakoulusi (verkko)kielikursseihin.

Muista tarkistaa myös kannettavasi asetukset, mahdollisten lisäosien tarve sekä koneen soveltuvuus uudessa ympäristössä. Jos sinulla ei ole omaa konetta, selvitä kuinka saat sellaisen käyttöösi. Myös mahdollisten verkko-opintojen suorittamista koti- ja/tai isäntäkorkeakoulussa kannattaa harkita ennen vaihtoon lähtöä.

Yhteydenpito isäntäkorkeakouluun ja sen opiskelijoihin on mahdollista vielä vaihdon jälkeen. Myös omien kokemusten jakaminen voi olla mielekästä, ei vain itselle mutta myös niille, jotka vasta suunnittelevat vaihtoon lähtöä.

Vaihdon jälkeen:

- Liity isäntäkorkeakoulusi (virtuaaliseen) alumniverkostoon. Tarkista myös Internetin sosiaaliset verkostot.
- Säilytä yhteys kansainvälisiin opiskelijapalveluihin ja tarjoa apuasi muille. Tämä voi tarkoittaa vaikka kaveritoimintaan liittymistä tai henkilökohtaisen matkaraportin kirjoittamista;
- Anna palautetta.

6.2 Opiskelijajärjestöt ja -edustajat

Opiskelijat ja opiskelijajärjestöt olivat vahvasti edustettuina koko projektin ajan. Opiskelijajärjestöillä nähtiin myös olevan tärkeä rooli vaihdon tukemisessa.

Suosituksia opiskelijajärjestöille ja -edustajille:

- Aktiivisesti osallista vaihto-opiskelijoita. Älä oleta, että he automaattisesti hakeutuvat luoksesi;
- Älä keksi pyörää joka kerta uudestaan vaan hyödynnä jo olemassa olevia työkaluja. Tarjoa tietoa ja toimintaa englanninkielellä. Pidä nettisivut ajan tasalla;
- Tee yhteistyötä muun korkeakoulun ja opiskelijajärjestöjen kanssa;

- Arvosta saamaasi palautetta, ideoita, ihmisresursseja ja uusia näkökulmia, joita vaihto-opiskelijat mahdollisesti tarjoavat;
- Kannusta muita opiskelijoita kotikansainvälistymään osallistumalla vaihto-opiskelijoiden tukemiseen.

6.3 Opettajat ja tutorit

Opettajat ja tutorit olivat aktiivisesti mukana eri pilottien ja niiden arviointiprosessien kehittämisessä sekä osallistuivat erilaisiin verkko-ohjausta käsitteleviin työpajoihin. Heillä oli/on myös tärkeä rooli uusien työkalujen ja menetelmien käyttöönotossa.

Suosituksia opettajille ja tutoreille:

- Seuraa lähtevien vaihto-opiskelijoiden edistymistä ja järjestä tarvittaessa virtuaalista tukea yhdessä opiskelijapalveluiden kanssa;
- Tarjoa (virtuaalista) tukea sekä saapuville että lähteville vaihto-opiskelijoille. Pyydä tarvittaessa apua TVT-järjestelmien käytössä;
- Luo ja pidä yllä yhteyttä kansainvälisiin opiskelijapalveluihin ja korkeakoulun muihin tahoihin;
- Kannusta opiskelijoita jakamaan oppimiskokemuksiaan vaihdon jälkeen.

6.4 Korkeakoulujen johto

Korkeakoulujen johdon tulee ymmärtää virtuaalisten työkalujen ja menetelmien tärkeys osana fyysistä liikkuvuutta. Tämä edellyttää sekä julkista tunnustusta että käytännön suunnittelua tavoitteiden saavuttamiseksi.

Jotta monimuotoisesta liikkuvuudesta todella saataisiin osa yliopistojen ydintoimintaa, on äärimmäisen tärkeää että:

- Virtuaalisuus mainitaan korkeakoulujen strategia-papereissa sekä muissa pitkänaikavälin suunnitelmissa;
- Korkeakoulujen eri toimijat tekevät tiiviisti yhteistyötä sekä hyödyntävät ja tuovat esille omaa osaamistaan. Loppujen lopuksi parhainkaan idea ei toteudu ilman ihmisiä;

- Toimijoita koulutetaan erilaisten työkalujen ja teknologioiden käyttöön koko korkeakoulun laajuisesti;
- Johto on tietoinen siitä mitä omassa korkeakoulussa on kehitteillä, on avoin erilaisille ideoille sekä antaa niille myös tukensa;
- Hyviä käytänteitä tunnustetaan myös oman korkeakoulun ulkopuolella. Erilaisista kansallisista ja kansainvälisistä korkeakouluverkostoista on tässä yhteydessä hyötyä;
- Opetus- ja muun henkilökunnan tekemää työtä virtuaalisen tuen ja ohjauksen hyväksi arvostetaan.

6.5 Kansainväliset opiskelijapalvelut sekä ohjelmakoordinaattorit

Kansainvälisillä opiskelijapalveluilla on tärkeä rooli sekä saapuvien että lähtevien vaihto-opiskelijoiden tukemisessa. Heillä on myös tarvittavaa tietoa ja osaamista, ja ovat näin ollen luonteva vaihtoehto vastuun ottavaksi yksiköksi tässä asiassa.

Suosituksia kansainvälisille opiskelijapalveluille sekä ohjelmakoordinaattoreille:

- Järjestä valmentavia verkkokursseja saapuville vaihto-opiskelijoille muun muassa isäntämaan kielestä ja kulttuurista;
- Tue vaihtoa sen kaikissa eri vaiheissa (ennen vaihtoa, vaihdon aikana ja vaihdon jälkeen). Tarjoa tukea ja ohjausta niin saapuville kuin lähteville vaihto-opiskelijoille;
- Suosi sekä perinteisiä että virtuaalisia opetusmenetelmiä;
- Tarjoa tietoa keskitetysti ja koordinoitusti. Tiedota vaihto-opiskelijoita, mistä he löytävät tietoa. Vaivaton pääsy hyvin strukturoidun ja ajanmukaisen tiedon äärelle on tärkeää;
- Tarjoa tietoa (mieluusti eri kielillä) niin opinto-, käytännön kuin sosiaalisista asioista;
- Hyödynnä opiskelijajärjestöjä ja entisiä vaihto-opiskelijoita;
- Suosi käyttäjäystävällisiä kommunikointityökaluja ja -menetelmiä. Kannusta opiskelijoita jakamaan mielipiteitään ja kertomaan kokemuksistaan. Seuraa myös erilaisia verkkokeskusteluja;
- Tee yhteistyötä ATK-väen kanssa. Ota selvää uusista työkaluista ja menetelmistä;

- Tee yhteistyötä opetushenkilökunnan kanssa sekä tarjoa heille tietoa tulevista vaihto-opiskelijoista (lukumäärä, kansallisuudet, ym.).

6.6 Korkeakoulujen muut tukipalvelut

Korkeakoulujen muilla tukipalveluilla tarkoitetaan muun muassa opetuksen tukipalveluita, ATK-tukea sekä kirjastoa. Myös he voivat tahoillaan tukea, edistää ja kehittää korkeakoulun verkkopalveluita.

Suosituksia korkeakoulun muille tukipalveluille:

- Ota huomioon vaihto-opiskelijoiden tarpeet ja tarjoa mahdollisimman paljon tietoa verkossa;
- Huolehdi ATK- ja Internetpalveluiden saatavuudesta;
- Tiedota vaihto-opiskelijoita eri tukipalveluiden olemassaolosta;
- Kohtele kansainvälisiä opiskelijoita kuten paikallisia. Huolehdi, että heillä on samat oikeudet erilaisiin (verkko)palveluihin;
- Tee yhteistyötä muiden osapuolien kanssa.

6.7 Korkeakouluverkostot

Korkeakouluverkostoilla on tärkeä rooli ennen kaikkea tiedon levittämisessä. Erilaisten verkostojen avulla voidaan myös jakaa hyviä käytänteitä.

Suosituksia korkeakouluverkostoille:

- Jaa tietoa vaihto-opiskelijoiden monimuotoisista ohjaus- ja tukimenetelmistä;
- Osallista verkoston jäseniä: tunnista asiantuntijuus, olemassa oleva tieto, hyvät käytänteet ja mielenkiintoiset projektit;
- Järjestä yhteisiä koulutuksia ja tilaisuuksia korkeakoulujen eri toimijoille (tiedon jakaminen, hyvien käytänteiden levittäminen jne.);
- Luo yhteistyötä korkeakoulujen välille;
- Tue jäsenkorkeakoulujen välistä vaihtoa sekä vaihto-opiskelijoita. Pyri tuomaan VM-BASE:ssa esille tulleita ideoita verkoston jäsenille;
- Tuo yhteen eri osapuolia;
- Pyri vaikuttamaan EU:n politiikkaan ja samalla eurooppalaiseen, kansalliseen ja alueelliseen koulutuslaitokseen.

6.8 Euroopan komissio & valtakunnalliset ja paikalliset päätöksentekijät

Päätöksentekijöillä on merkittävä rooli monimuotoisen liikkuvuuden, verkko-ohjauksen ja muun toiminnan edistämisessä.

Heidän tehtävänsä on:

- Lisätä tietoisuutta ja levittää tietoa eri maiden koulutuslaitoksille;
- Varmistaa, että korkeakoulujen esittämät asiat otetaan vakavasti;
- Huolehtia riittävästä rahoituksesta;
- Huomioida merkittävät aloitteet ja pistää ne käytäntöön;
- Tuoda yhteen projektit, jotka liittyvät läheisesti toisiinsa sekä huolehtia julkisesta tiedonjaosta;
- Huolehtia, että työkalut ja menetelmät omaksutaan myös kolmannen maailman liikkuvuusohjelmissa.

Tässä yhteenvedossa tarkastellaan erilaisten virtuaalisten työkalujen ja menetelmien käyttöä osana perinteisen vaihdon tukea. Lyhyesti esitellään myös projektin päätulokset ja niiden johtopäätökset. VM-BASE (Virtual Mobility Before and After Student Exchanges) on Euroopan komission rahoittama projekti ja siihen osallistui useita eurooppalaisia korkeakouluja, verkostoja ja opiskelijajärjestöjä. Projektin tavoitteena oli parantaa vaihto-opiskelun laatua tarjoamalla virtuaalista tukea vaihdon eri aikoina sekä tukemalla opettajia vaihto-opiskelijoiden verkko-ohjauksessa.

Education and Culture

Socrates

Minerva

Hanke on rahoitettu Euroopan komission tuella.

Tästä julkaisusta vastaa ainoastaan sen laatija, eikä komissio ole vastuussa siihen sisältyvien tietojen mahdollisesta käytöstä